

Miljö- och byggnadsnämndens nämndplan med budget 2026 och plan 2027–2028

Innehållsförteckning

Enköpings kommuns styrmodell	3
Årshjul	4
Koncerngemensam vision, målbild och mål	5
Enköpings vision: Hela hållbara Enköping - för alla	5
Kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål	5
Innebörden av kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål för nämnden	7
Kommunfullmäktiges särskilda fokus i årsplan 2026	8
Nämndens grunduppdrag och utvecklingsmål	12
Nämndens grunduppdrag	12
Nämndens utvecklingsmål för grunduppdraget	20
Nämndens nyckeltal för grunduppdraget	21
Nämndens volymer	22
Nämndens budget	22
Driftsbudget 2026 och plan 2027–2028	22
Investeringsbudget 2026 och plan 2027–2030	24
Nämndens hållbarhetsarbete	24
Analys av koldioxidbudget	24

Enköpings kommuns styrmodell

All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

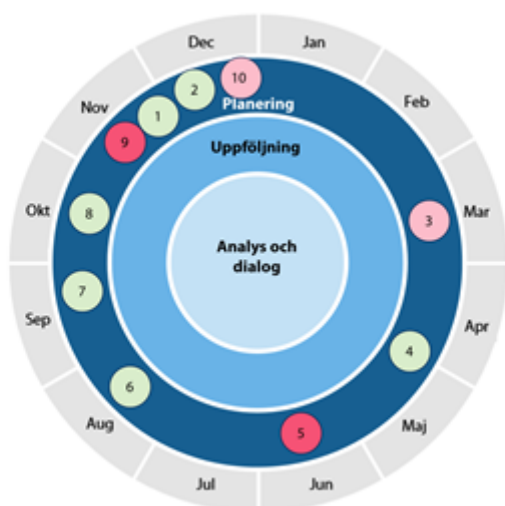
Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

Årshjul

Kommunens årshjul beslutades av kommunstyrelsen i ärendet "Tidplan för planering och uppföljning 2025" den 27 augusti 2024 (KS 2024/122 §179).

1. Omvärldsdag/kick-off 2026 års process (november 2024)
2. Planeringsunderlag 2026 års process skickas ut (december 2024)
3. Verksamhetsanalys 2026 för respektive nämnd tas fram (januari–april)
4. Dialoger och budgetberedning (april–maj)
5. Kommunstyrelsens beslut om planeringsförutsättningar 2026 (juni)
6. Kvalitetssäkring (juni–augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september–oktober)
8. Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)
9. Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)
10. **Nämnders beslut om nämndplan med budget 2026 samt internkontrollplan 2026 (december)**

Koncerngemensam vision, målbild och mål

Enköpings kommun beslutade 2013 om en vision som sträcker sig fram till 2030. Dess tre skikt består av en inramande mening, ett övergripande avstamp och tre inriktningar.

Kommunfullmäktiges övergripande målbild och mål för perioden 2024–2027 är att tillsammans skapa en tryggare kommun som vi är stolta över att bo och verka i. För att alla ska bidra till ökad trygghet i Enköping fokuserar vi på tre övergripande koncernmål, våra tre S.

Enköpings vision: Hela hållbara Enköping - för alla

”Enköping är inspirerande med en livsmiljö där alla kan utveckla sitt allra bästa jag”.

Visionens tre inriktningar är:

- Självklar livskvalitet
- Attraktivast i regionen
- En hållbar omvärldsaktör

Kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål

Tillsammans skapar vi trygghet

Trygga människor visar tillit, stöttar varandra och bidrar till en hållbar framtid tillsammans.

Trygg är den som kan lita på att få stöd och hjälp i livets olika skeden, slipper vara rädd för olyckor och brott och lever i ett väl fungerande samhälle.

Trygghet skapas när vi lever ett självständigt liv och är vårt allra bästa jag, samtidigt som vi känner samhörighet och stolthet i en jämlik och inkluderande omgivning.

Samhörighet

Samhörighet bidrar till social sammanhållning och tillit. Tryggheten ökar när vi samverkar och är delaktiga i skapandet av vår gemensamma livsmiljö. Känslan av att ingå i ett sammanhang ger ett större ansvarstagande.

Samverkan och delaktighet behövs överallt - mellan individer, inom civilsamhället och i förhållandet till kommunorganisationen. Kommunen har ett särskilt ansvar att skapa förutsättningar för samverkan, såväl inom som utanför organisationen. Vi uppnår bättre och mer kostnadseffektiva resultat när vi lösningsorienterat och innovativt tar tillvara varandras

kompetenser.

Öppenhet, transparens och god kommunikation gör det demokratiska inflytandet över beslut som påverkar oss själva och vår omgivning möjligt. Samverkan med och mellan medborgare är en förutsättning för arbetet med Agenda 2030 och stärker förtroendet för hela vårt demokratiska samhälle.

Självständighet

Ett självständigt och aktivt liv ökar livskvaliteten. Den som fått en god utbildning och lever ett berikande liv kan lättare påverka sin livssituation och finna trygghet i livet. Kommunen ska ge medborgarna förutsättningar att göra egna livsval och uppmuntra till eget ansvarstagande.

Barn och ungas utveckling och välmående prioriteras, då grunden för ett självständigt och aktivt liv läggs i unga år. Utöver kommunens egna ansvarsområden kan det ske genom att stötta, samverka och ge förutsättningar för civilsamhällets viktiga arbete för barn och unga.

Utvecklad välfärdsteknik inkluderar fler att leva ett självständigt liv och gör mer social samvaro möjligt. Kommunen ska verka förebyggande och uppmuntra till ett aktivt liv för alla, för att minska behovet av stöd och omsorg.

Stolthet

Stolta medarbetare och medborgare är goda ambassadörer som stärker känslan av glädje, självförtroende och samhörighet. Det är lättare att känna tillförsikt och trygghet om man är delaktig i något man är stolt över.

Stolthet byggs från grunden i allt vi gör, baserat på relevant och trovärdig kommunikation där det är nära mellan medborgare och beslutsfattare.

Gemenskap, delaktighet och identitet är viktiga byggstenar när vi framhåller allt som är unikt och bra i företagervänliga Enköping. Varje gång vi som kommun motsvarar och överträffar medborgarnas förväntningar ökar stoltheten över att bo, verka och vara en del av Enköpings kommun. Gemensamma upplevelser och arrangemang stärker vår sammanhållning.

Innebörden av kommunfullmäktiges målbild och övergripande mål för nämnden

Nämnden har en central och viktig roll i kommunens samhällsbyggnad. Genom vår miljö- och samhällsbyggnadsförvaltning verkar vi för en hållbar kommun både idag och långsiktigt framåt. Med ett proaktivt arbetssätt arbetar vi för att uppfylla kommunens mål och ambitioner inom de ramar som lagstiftningen anger.

Tillsammans skapar vi trygghet

Förutsättningar för ett tryggt samhälle med bostäder, arbetsplatser och service till invånare skapas av att kommunen växer och utvecklas planerat och hållbart.

Nämnden är aktiv och skapar trygghet i samhällsbyggnadsprocessen. Tillstånd och tillsyn visar om företag följer lagar och regler och konkurrerar på lika villkor, att restauranger sköter livsmedelshantering och hygien, att skolor och förskolor uppfyller krav på ventilation och städning, att nivåer för buller, luft och mark ligger på rätt nivåer, och så vidare. Kartor av hög kvalitet skapar trygghet för såväl kommuninvånare som företag och blåljusverksamheter.

Ärendehantering ska upplevas trygg och förutsägbar så att sökande upplever handläggningen, tiden och ärendets utgång som förväntad och ger möjlighet för dem vi möter att anpassa sina egna tidsplaner och processer.

Som arbetsgivare verkar vi för en god arbetsmiljö präglad av trygghet och tillit. Trygga och motiverade medarbetare är en förutsättning för att uppnå nämndens mål och att utveckla våra verksamheter.

Samhörighet

Nämndens arbetssätt är inkluderande och vi respekterar olika intressen och perspektiv. Kommunikationen sker genom digitala ärendesystem som möjliggör täta kontakter och gemensamt ansvarstagande för att ärendet går framåt.

Självständighet

Nämnden erbjuder både fysiska och digitala möten med system som ger möjligheter att hantera ärenden oavsett plats eller tid på dygnet.

Människor är olika och behoven av hjälp och stöd från nämnden varierar. Vi förklarar processerna så att handläggningen och utgången av ärenden blir förutsägbar.

Stolthet

Nämnden är aktiv i kommunens utveckling och genom vår förvaltning samordnas samhällsplanering, mark- och exploatering, lov, tillsyn för att säkerställa en giftfri miljö, en god

bebyggd miljö och tillförlitliga kartor. Vi bidrar till en hållbar utveckling och ett gott näringslivsklimat.

Vi är utvecklingsinriktade med en kultur som präglas av digitala och innovativa arbetssätt. De vi möter ska känna ett stöd från oss och en stolthet över att bo och verka i kommunen. Vi anpassar vårt arbetssätt efter behoven och erbjuder både digital ärendehantering och fysiska möten.

Genom att vara en attraktiv arbetsgivare håller vi kvalitet och kontinuitet i verksamheterna. Våra medarbetare bidrar till kommunens utveckling och skapar nöjdhet hos dem vi möter.

Kommunfullmäktiges särskilda fokus i årsplan 2026

I kommunfullmäktiges årsplan och budget 2026 och plan 2027-2028 finns det angivet särskilda fokus för året kopplat till kommunens målbild och övergripande mål för att nå de långsiktiga målen till 2027 års utgång. I detta kapitel beskriver nämnden vad dessa fokus innebär för nämnden.

Tillsammans skapar vi trygghet

Fokus i KF:s årsplan 2026	För nämnden innebär det
Fokus på krisberedskap <i>Vi fortsätter att arbeta med särskilt fokus på krisberedskap och det brottsförebyggande arbetet som vi påbörjat under 2025. Kommunens nämnder har tillsammans ett ansvar för att arbeta med trygghet utifrån bland annat krisberedskapsplanen.</i> <i>Kommunfullmäktige har fattat beslut om en krisberedskapsplan för perioden 2022–2026. Under 2025 påbörjades arbetet med att integrera krisberedskapsperspektivet i ordinarie verksamhetsplanering och vi ser vikten av att slutföra det arbetet under 2026.</i>	Nämnden säkerställer kontinuitet i verksamheter som har betydelse för kommunens krisberedskap, exempelvis tillgången till kartor och medverkar i krisberedskapsövningar. Det nuvarande nämndmålet om att genomföra "Blåljuskollen" ska säkerställa en kvalitetsnivå på kartan utgående från räddningstjänstens behov. I en kris prioriteras också tillsyn av dricksvatten och livsmedelshygien. Generellt bidrar tillsynsarbete till att upprätthålla förtroendet för demokratin och samhällets institutioner genom att beslut motiveras med koppling till lagstiftningen. Genom tydlig kommunikation kan vi motverka problem med desinformation i samhället.
Åtgärdsplan för det brottsförebyggande arbetet <i>En ny åtgärdsplan och en strategisk lägesbild för det brottsförebyggande arbetet ska tas fram under 2026. Syftet med att ta fram en strategisk lägesbild samt åtgärdsplan är att förtydliga vad som förväntas av nämnder i den gemensamma satsningen för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Enköpings kommun. Alla nämnder ska vara med och bidra till att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt arbete som anpassas till samhällsutvecklingen.</i> <i>Fokusområden för åtgärdsplanen är:</i>	Nämnden arbetar med att förebygga välfärdsbrott, exempelvis genom samarbetet för brottsförebyggande i Mälardalen. Miljöavdelningen har genomfört en utbildning i krisberedskap, anpassat sin tillsyn efter vad som bestämts i miljötillsynsgruppen LACUS och ser över aktuella krisberedskapsplaner. Mark- och exploateringsavdelningen deltar i det mellankommunala samarbetet Sunt samhällsbyggande som arbetar förebyggande mot kriminalitet och organiserad brottslighet i samhällsbyggnadsprocessen.

Fokus i KF:s årsplan 2026	För nämnden innebär det
<p>•<i>Situationell prevention</i> •<i>Social prevention</i> •<i>Välfärdsbrott</i> •<i>Våld i nära relationer</i> •<i>Våra fältande socialsekreterare arbetar vidare med sitt uppdrag och det kvalitativa uppsökande arbetet för att skapa trygghet och stöd till våra ungdomar.</i></p> <p><i>Samverkansavtal och medborgarlöften har slutits och kommunen deltar i effektiv samverkan för trygghet, tillsammans med polis, räddningstjänst och Enköpings hyresbostäder för att motverka otrygghet i offentliga miljöer.</i> <i>Samarbetet med andra Mälarkommuner mot organiserad brottslighet fortsätter.</i></p>	

Självständighet

Fokus i KF:s årsplan 2026	För nämnden innebär det
<p>Näringslivsprogrammet</p> <p><i>Näringslivsavdelningen har under 2024 jobbat fram ett näringslivsprogram. Under 2025 har arbetet med genomförande påbörjats. Under 2026 fortsätter arbetet med genomförandet. Viktigt är att hela kommunen, alla nämnder och bolag, ser sitt ansvar för att förverkliga programmet.</i></p>	<p>Nämnden har daglig kontakt med kommunens näringsidkare och försöker i alla situationer ge god service och rådgivning. Utgångspunkten är visionen om att alla ska ha möjlighet att utveckla sitt allra bästa jag och vi följer värdegrunden om att ansvar, service, trygghet och ambition ska prägla såväl mötet med den som nyttjar kommunens tjänster, som mötet med arbetare emellan.</p>
<p>Landsbygdsprogrammet</p> <p><i>Näringslivsavdelningen har under 2024 jobbat fram ett landsbygdsprogram. Under 2025 har arbetet med genomförande påbörjats. Under 2026 fortsätter arbetet med genomförandet. Viktigt är att hela kommunen, alla nämnder och bolag, ser sitt ansvar för att förverkliga programmet.</i></p>	<p>Landsbygdsprogrammet var ett underlag i arbetet med kommunens översiktsplan som är vägledande i nämndens arbete och beslut. Förvaltningen deltar i workshops initierat av näringslivsavdelningen om att starta företag på landsbygden.</p>
<p>Riktlinje för etablering – tillväxtstrategi</p> <p><i>Näringslivsavdelningen har fått i uppdrag att ta fram en riktlinje för etablering, den ska bli klar och börja arbetas med under 2026. Tillsammans med näringslivsprogrammet och landsbygdsprogrammet är den en av våra viktigaste styrdokument för att vi som kommun ska kunna möta våra företagare på ett proffsigt sätt. Våra företagare och vårt breda näringsliv, med många små och medelstora företag, är livsnerven i vår ekonomi och därför ser vi det som självklart att hela kommunen, alla nämnder och bolag, tar sitt ansvar för att förverkliga även riktlinjen för etablering.</i></p>	<p>Nämnden kommer medverka till riktlinjens framtagande och förverkligande.</p>

Fokus i KF:s årsplan 2026	För nämnden innebär det
Arbetsmarknadsåtgärder <i>En viktig faktor för att leva ett självständigt liv är att vara självförsörjande. Att stötta dem som står utanför arbetsmarknaden är en angelägenhet för hela kommunen. Även under 2026 förväntas alla nämnder och bolagen bistå socialnämnden och utbildningsnämnden med platser för utbildning, praktik och arbetsträning.</i>	<p>Nämndens förvaltning erbjuder platser för utbildning, praktik och arbetsträning när det är möjligt. Förutsättningarna att erbjuda platser varierar beroende på arbetssituation, tillgång till handledare och myndighetsrollens karaktär.</p>
Verksamhetsutveckling, innovation och förnyelse <i>Enköping utvecklas hela tiden och vi som organisation måste också utvecklas och förnya oss hela tiden. Vi måste göra vårt bästa för att alltid vara effektiva, jobba på innovativa sätt med modern teknik och vara tillgängliga för alla. Vi har alltid utvecklat vår verksamhet men en mer komplex och allt mer föränderlig omvärld gör att vi behöver lära oss nya sätt att verksamhetsutveckla för att vi ska nå våra mål och bli en hållbar kommun. För vissa utmaningar fungerar våra beprövade sätt att verksamhetsutveckla, men för allt fler utmaningar krävs att vi utvecklar våra innovativa förmågor. Vi ser att digitaliseringen är en viktig del i verksamhetsutvecklingen och därför avsätter vi pengar för det även för 2026.</i>	<p>Under många år har nämnden effektiviserat verksamheterna för att frigöra tid för fler uppgifter och ge god service. Vi fortsätter arbetet och stärker vår innovationsförmåga. Vår förvaltning har bred kompetens och potential att utveckla samhällsbyggnadsprocessen för att möta nya behov och utmaningar i takt med att kommunen utvecklas.</p> <p>Under 2026 kommer det treåriga projektet med att digitalisera kommunens samtliga detaljplaner att slutföras. Fullständigt digitaliserade detaljplaner är en viktig beståndsdel i det digitala samhällsbyggnadsflödet då de skapar en bra grund för vidare digitaliseringsinitiativ inom samhällsbyggnaden.</p>

Stolthet

Fokus i KF:s årsplan 2026	För nämnden innebär det
Utveckling av centrum och hamnen <i>Kärnan i en kommuns självbild är inte helt självklar, men att stadskärnan har en stor inverkan på hur vi ser på vår kommun är uppenbar. Under 2025 har vi startat upp ett arbete med att utveckla centrum och hamnen. Målet är att omvandla det sista kvarvarande industriområdet inne i stadens mitt till något fantastiskt för hela kommunens invånare. Redan under 2025 har vi startat upp arbetet genom att påbörja samtal med fokusgrupper kring hamnutvecklingen. Under 2026 ska arbetet fortsätta och få en tydligare form, både kring vad vi vill göra med hamnen men också hur processen ska läggas upp.</i>	<p>Förvaltningen har fått ett uppdrag från kommunstyrelsen som handlar om att utveckla hamnen till en blandad stadsdel för bostäder, kontor och rekreation. Kompetens från hela förvaltningen deltar i arbetet, dvs strategisk planering, mark- och exploatering, kart- och GIS, bygglov och miljö.</p> <p>Arbetet med utvecklingen av Hamnen har pågått under 2025 och ett förslag till målbild för den nya stadsdelen kommer presenteras för kommunstyrelsen under våren. Målbilden kommer även kompletteras med ett kunskapsunderlag kring områdets förutsättningar och en övergripande projektplanering för hur arbetet kan drivas framåt. Nästa steg blir sedan att fatta beslut om hur projektet och exploateringsprocessen ska drivas vidare, resursmässigt, tidsmässigt och ekonomiskt.</p>

Nämndens grunduppdrag och utvecklingsmål

Nämndens grunduppdrag

Vår målgrupp är nuvarande och kommande generationer

 Kvalitetssäkra/bevaka

Miljö- och byggnadsnämnden arbetar för en hållbar kommun idag och i framtiden. Det görs genom prövning, tillsyn och kontroll av att verksamheter följer gällande lagstiftning och genom förvaltningens arbete med samhällsplanering, markförsörjning och exploatering som sker på uppdrag av kommunstyrelsen.

Plan- och bygglagen reglerar planläggningen av mark, vatten och byggande. Ett bygglov är ett tillstånd att bygga som säkerställer att det som byggs följer de bestämmelser som gäller för fastigheten, och därmed verkställer kommunens planpolitik.

Lägenhetsregistret är ett landsomfattande register för bostadslägenheter i Sverige, upprättat enligt lagen om lägenhetsregister som ligger till grund för bland annat folk- och bostadsräkningar. Kommunens kart- och mätverksamhet håller registret uppdaterat medan GIS-verksamheten (geografiska informationssystem) länkar samman och skapar lager av data för analyser och visualiseringar.

Genom miljöbalken främjas en hållbar utveckling så att människor kan leva i en hälsosam och god miljö. Tillsyn sker av miljöfarliga verksamheter, förorenade markområden, enskilda avlopp, hamnar med mera. Vi kontrollerar att skolor och förskolor uppfyller krav på buller, ventilation och städning med hänsyn till barnens hälsa.

Livsmedelslagen reglerar hantering, förvaring, transport, märkning och handel med livsmedel. Det vill säga hur mat får transporteras och förvaras samt vad som måste framgå i innehållsförteckningen.

Alkohollagen reglerar hur alkoholservering får bedrivas. Den är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar.

Enligt tobakslagen finns ett förbud mot rökning vid entréer till lokaler och utrymmen som allmänheten har tillträde till. Rökförbudet har i första hand tillkommit för att öka tillgängligheten för personer som inte bör eller vill utsättas för tobaksrök.

Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel tillämpas när läkemedel säljs av personal utan farmaceutisk utbildning och i helt andra miljöer än på apotek. Kommunen kontrollerar att reglerna följs på försäljningsställena.

Beskrivning av nuläget

Beskrivningar finns i efterföljande avsnitt.

Analys av kvalitetsnivån

Analysen finns i efterföljande avsnitt.

Samhällsbyggnad

Utveckla/målsätta

Miljö- och byggnadsnämnden har arbetsgivaransvaret för den nybildade miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen i sin helhet, medan förvaltningens uppdrag innefattar både kommunstyrelsen och miljö- och byggnadsnämnden.

Förutom kärnuppdragen hanterar förvaltningen uppgifter från kommunledningsförvaltningen. Det handlar exempelvis om planerings- och uppföljningsprocessen men även områden där kommunen höjt sina ambitioner såsom säkerhet, krisberedskap, näringslivsklimat och innovation.

Förvaltningen har börjat utveckla gemensamma arbetsprocesser för samhällsplanering, mark- och exploatering, lovprövning och tillsyn så att alla perspektiv bidrar till kommunens hållbara utveckling och till ett gott näringslivsklimat. Våra geodata är grunden för en digital samhällsbyggnadsprocess och underlag för beslut och visualiseringar.

Nämnden verkar för social hållbarhet genom att arbeta inkluderande, rättssäkert och serviceinriktat. I möten med oss ska man känna sig trygga och våga uttrycka sig utan att känna obehag. Sociala aspekter i offentlig miljö finns med i såväl samhällsplanering som lov och tillsyn. Barns behov och rätt att uttrycka sin mening beaktas i enlighet med barnkonventionen. Likaså beaktas de funktionshinderpolitiska målen.

Beskrivning av nuläget

Utveckling av gemensamma arbetsprocesser har påbörjats på förvaltningen och arbetet fortsätter för att bli mer konkreta och bidra till ökad kvalitet i samhällsplanering, lovprövning och tillsyn. En ny exploateringsprocess med fokus på finansiering och genomförande av samhällsplaneringen har tagits fram och håller på att implementeras.

Under sommaren 2025 har kommunfullmäktige antagit "Översiktsplan 2040 med fokus på landsbygden och de mindre tätorterna". Översiktsplan 2040 implementeras nu för att säkerställa att efterföljande myndighetsutövning sker i översiktsplanens anda. Nästa steg i den översiktliga planeringen är att inleda arbetet med en revidering av den fördjupade översiktsplanen för staden.

På uppdrag av kommunstyrelsen har en utbyggnadsplan tagits fram. Utbyggnadsplanen är en sammanvägd prioriteringsordning av utbyggnaden av nya bostads- och verksamhetsområden, stora infrastrukturobjekt och kommunal service. Slutligt beslut om utbyggnadsplanen kommer att

tas under 2026.

Det strategiska markarbetet är under utveckling, medel avsätts på årlig bas och strategiska förvärv har genomförts. Ett arbete pågår med att ta fram en markstrategi.

Analys av kvalitetsnivån

Miljö- och byggnadsnämnden tillhandahåller resurser till kommunstyrelsen för grunduppdrag inom strategiska markfrågor, exploatering och markförvaltning. Leveransens omfattning är inte tillräcklig för att upprätthålla kvaliteten i grunduppdraget, bland annat kopplat till fastighetsägaransvaret.

Förvaltningen har gjort en inventering av miljökompetens för hantering av miljöfrågor i samhällsbyggnadsprocessen, men konstaterar att den efterfrågade kompetensen saknas. Detsamma gäller inom staben, projekt- och fastighetsekonomi, skogsvård och näringslivsutveckling.

Miljö- och hälsoskydd, livsmedel, bygglov, mm

 Utveckla/målsätta

Miljö- och byggnadsnämnden fullgör kommunens myndighetsutövning och rådgivning enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, livsmedelslagstiftningen, tobakslagen, alkohollagen, lagen om handel med receptfria läkemedel, smittskyddslagen, strålskyddslagen, lagen om lägenhetsregister med mera.

Nämnden arbetar med miljö- och livsmedelstillsyn, serveringstillstånd, tillsyn av försäljning av tobak och försäljning av receptfria läkemedel, bygglovsprövning och byggnadstillsyn.

Beskrivning av nuläget

Miljöskydd har utökats för arbete med förorenade områden vilket gjort att resursbehovet inte är lika akut. Fokus har ökat på hantering av massor och kopplingen till organiserad brottslighet. Inom små avlopp har gamla ärenden avslutats, men brist på bemanning är fortsatt en utmaning för att hålla kontinuitet i verksamheten.

Hälsoskyddsgruppen är sårbar sett till bemanningen. Där tillsynsbehovet är störst, exempelvis förskolor och skolor, ligger arbetet i fas medan tillsynen av verksamheter med mindre behov skjuts fram och orsakar ett ökat inflöde av klagomål. Nationellt har man lyft behov av insatser mot fastighetsägare, något som gruppen börjat med. I planeringen för 2026 har en justering skett från tidigare år, så att antal tillsynsprojekt anpassas efter tillgängliga resurser. Detta visar också på behovet av resurser.

För livsmedel, alkohol och tobak har fokus, vid sidan av ordinarie tillsyns- och kontrollarbete, varit att organisera och strukturera verksamheterna efter övertagande av alkohol och tobak från socialnämnden. Uppföljningen av arbetet kopplat till alkohol och tobak visar att resursbehovet kvarstår och att gruppen behöver utökas.

Byggandet har varit på en lägre nivå vilket gjort att bygglovsverksamheten har kunnat fokusera mer på tillsyn, tillgänglighet och kulturbyggnader. En konsekvens av lågkonjunkturen är dock minskande intäkter då tillsynen har lägre kostnadstäckning. Bygglov får höga värden i kundundersökningar, klarar handläggningstiderna och besluten står sig i överprövande instanser, vilket visar på effektivitet och rättssäkerhet i handläggningen.

Inför 2026 ändras plan- och bygglagen vilket medför omfattande administrativt arbete, nya rutiner, utbildningsbehov och kommunikationsinsatser. Många rättsfall slutar att gälla och kräver nya bedömningsgrunder. Lagändringen kan komma att förlänga handläggningstiden och även påverka kundnöjdheten.

Nämnden mäter kundservicen genom Nöjdhetsindex (NKI) som en del av medlemskapet i Stockholm Business Alliance. Där anses NKI över 61 vara godkänt, över 69 högt och över 79 mycket högt. Bygglov är den verksamhet som har lägst mätvärden nationellt sett och även i Enköping när mätningen började. Nämndens NKI-mål har satts till 70 för bygglov och 75 för övriga områden. Digitalisering av handläggningen har varit en viktig del för att snabbare komma till beslut utan att äventyra rättssäkerheten. I senaste mätningen (avser 2024 års ärenden) var NKI 79 för bygglov, 66 för miljö- och hälsoskydd, 72 för livsmedel och 75 för serveringstillstånd. Över tid visar mätningen att andelen ambassadörer ökat och andelen kritiker minskat bland företagen.

Analys av kvalitetsnivån

Parallellt med nämndplanens framtagande tar miljöavdelningen fram tillsynsplaner för kommande år. Behovsutredningen visar att det saknas tillsynsresurser för små avlopp, livsmedel, alkohol och tobak. Avdelningen har också svårt att hinna anpassa sig till ny lagstiftning och vägledande domar som kräver utbildningsinsatser, nya rutiner och ändrade blanketter. Det svårt att implementera förändringar och samtidigt hålla budgeten.

NKI för bygglov har ökat stadigt under en tioårsperiod från 36 till 79 vilket är en bekräftelse på att man fokuserat på rätt åtgärder, arbetat långsiktigt och varit uthålliga. Miljö- och hälsoskydd som har också haft en flerårig positiv NKI-utveckling med värden runt 75 minskade under 2024 då man hanterade några särskilt komplicerade ärenden. För livsmedel, som hade en NKI-topp under pandemiåren, och serveringstillstånd ligger NKI och pendlar runt 75.

"Bemötande" är det serviceområde där förvaltningen är som starkast. Där är NKI för bygglov, miljö- och hälsoskydd, livsmedel och servering 71, 80, 85 respektive 78. I sina analyser och slutsatser lyfter Stockholm business alliance att bemötande sticker ut som något Enköping är bra på och ska vara stolta över. Högre värden på bemötande ger marginell effekt på totala NKI och fokus bör istället ligga på att öka effektiviteten och anpassa hemsidan till företagens behov.

Näringslivsprogrammet har satt målet för NKI till 80 och under 2026 fokuserar kommunen på att service och bemötande och förvaltningen kommer att medverka i arbetet.

Geodata

Utveckla/målsätta

Miljö- och byggnadsnämnden uppdrag är att utföra kommunens myndighetsutövning i enlighet med lagen om lägenhetsregister. Nämnden ska också tillhandahålla kart- och mättjänster, samt förvalta, utveckla och samordna ett kommungemensamt geografiskt informationssystem (GIS).

Nämnden arbetar med kartframställning, utstakning och lägeskontroll för plan- och bygglovsprocessen, mätuppdrag åt VA, förrättningsuppdrag åt Lantmäteriet, namngivning, adressättning, med mera. Geografiska data tillgängliggörs i en mängd olika former, via webbkartor och karttjänster, utifrån behov och för att skapa goda förutsättningar för kommunens fortsatta utveckling.

Beskrivning av nuläget

Nämnden levererar kart- och GIS-tjänster av god kvalitet och leveranstiderna hålls. Det gäller såväl kart-, mät- och GIS-uppdrag i plan- och byggprocessen som arbete med lägenhetsregister, adressättning och namngivning. Med tillgängliga resurser prioriteras nämnda uppgifter medan utvecklingsarbete och systemunderhåll skjuts upp och stöd till andra verksamheter inte kan ges i den utsträckning som önskas.

Uppdragen med "Blåljuskollen" och 3D-modellen pågår men inte så snabbt som det skulle kunna göra om resurserna varit större, vilket gör att nyttan av arbete skjuts framåt.

Kart- och GIS-avdelningen deltar i mellankommunala samarbetet Origo för gemensam utveckling och förvaltning av öppen källkod för Enakartan och Enköpingskartan. Origo-samarbetet, som pågått i tolv år, har vuxit och blivit en viktig resurs för kompetens, utveckling och innovation som för en enskild kommun hade varit mycket resurskrävande och kostsamt att göra på egen hand. Exempelvis har samarbetet starkt bidragit till att avdelningen trots lågkonjunktur kunnat arbeta med bland annat 3D-utveckling och krisberedskap.

Analys av kvalitetsnivån

Kvaliteten i våra kart-, mät- och GIS-tjänster är god och vi följer teknik- och samhällsutvecklingen. Däremot är det svårt att få tid att arbeta proaktivt för att framtidssäkra kvaliteten i tjänsterna.

Samhällsutvecklingen med öppna data och minskade statliga ersättningar riskerar att sänka kostnadstäckningsgraden. Samtidigt ökar efterfrågan på kartor, geodata och geografiska analyser.

Nämnden arbetar med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen till nytta för andra verksamheter. Kart- och GIS-avdelningen har en nyckelroll i arbetet både strategiskt och operativt men förutsättningar är idag begränsade vilket påverkar utvecklingstakten. Till begränsningarna hör sådant som kan åtgärdas på kommunövergripande nivå, till exempel att GIS som verksamhetsnära stödfunktion och resurs för hela kommunen tydliggörs i systemförvaltningsmodellen och i annat som påverkar avdelningens handlingsutrymme.

Hållbar arbetsgivare

Utveckla/målsätta

Miljö- och byggnadsnämnden är arbetsgivare och arbetsmiljöansvarig för miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt miljö- och byggnadsnämnden och kommunstyrelsen (plan-, mark- och exploateringsärenden).

På förvaltningen arbetar knappt hundra medarbetare organiserade i fem avdelningar och fyra enheter. Medarbetarna är vår viktigaste resurs och vi menar att en god arbetsmiljö och engagerade medarbetare är avgörande för verksamheternas effektivitet och utveckling samt kundnöjdhet. Genom en årlig medarbetarundersökning svarar medarbetarna på frågor om motivation, ledarskap, styrning och ambassadörsskap.

Beskrivning av nuläget

Medarbetarundersökningen (HME) 2025 för nya miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen jämförs med 2024 års HME-värden i den tidigare miljö- och byggnadsförvaltningen.

HME de senaste tre åren var 79, 78 och 84,5 (2024). I mätningen 2025 blev HME 77,6 vilket var lägre än tidigare år och lägre än genomsnittet för kommunen (80,4). Svarsfrekvensen på förvaltningen var 94,4% vilket var en ökning från 90,5 (2024).

Jämfört med 2024 minskade delarna Ledarskap från 90 till 83, Motivation från 83 till 74 och Styrning från 81 till 72. Ambassadörsindex minskade från +35 (2024) till -7,1 vilket var lägre än kommungenomsnittet (+7,9).

Sjukfrånvaron varierar mellan avdelningarna men ligger för närvarande under 5% för förvaltningen som helhet.

Analys av kvalitetsnivån

En omorganisation kan upplevas stressande för medarbetarna om planeringsförutsättningarna är oklara och uppdraget upplevs större än vad det finns resurser för. Utifrån att HME sjunkit mellan de två senaste mätningarna behöver struktur- och arbetsmiljöfrågor vara fortsatt prioriterade och cheferna behöver ges förutsättningar att prioritera sina medarbetare och arbetsmiljön.

Hållbar ekonomi

Kvalitetssäkra/bevaka

Miljö- och byggnadsnämndens verksamheter finansieras genom avgifter och kommunbidrag. Kostnadstäckningsgraden för de olika verksamheterna varierar beroende på ärendemängd, ärendetyper, förändringar i lagstiftning, taxa och politiska prioriteringar.

Beskrivning av nuläget

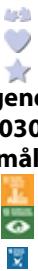

Nämndens kostnader följer oftast budget medan intäkterna och kostnadstäckningen varierar uppåt eller nedåt. I nuvarande lågkonjunktur minskar intäkterna för bygglov och geodata medan arbetet med samhällsplanering, exploatering, mark och tillsyn fortsätter relativt oförändrat.

Analys av kvalitetsnivån

Det finns behov av en mer flexibel budget som tar hänsyn till konjunktursvängningar. Förvaltningen behöver hålla kontinuitet i verksamheterna för att utföra lagstadgade tillsynsuppgifter och möta näringslivets utvecklingsbehov. Det är svårt att hålla budgeten när uppgifter tillkommer som vi inte kan ta betalt för, exempelvis nya lagar, fler remisser, fler klagomål och ökat behov av rådgivning.

Nämndens utvecklingsmål för grunduppdraget

Utvecklingsmål	Strategi för att nå målet	Kopplas till
Integrera myndighetsperspektiven och geodata i samhällsbyggnadsprocessen Nämndens ska verka för en fungerande samhällsbyggnadsprocess där bygglov, miljöskydd, hälsoskydd och geodata ingår i tidiga skeden.	Vår breda förvaltning utvecklar arbetsprocesser för att omhänderta alla frågor och perspektiv. Verksamhetsutövare informeras om vår roll och våra rutiner. I byggnadstillsynen läggs särskilt fokus på tillgänglighet och kulturbyggnader. En förutsättning är att det finns underlag framtaget över särskilt värdefulla områden och byggnader.	KF:s målbild och mål Agenda 2030-mål
Nöjda kunder Nämnden ska upplevas effektiv, rättssäker och likabehandlande och ha ett gott bemötande. Vi ger bästa möjliga service inom ramen för vårt uppdrag och våra resurser.	Processerna ska vara effektiva och kontaktvägarna såväl fysiska som digitala. Vi ska arbeta aktivt med service och bemötande och medverka i olika näringslivsträffar.	KF:s målbild och mål Agenda 2030-mål
Förbättra kartans kvalitet Kartornas kvalitetsnivå ska uppfylla de behov	Nämnden ska verka för att kart- och GIS-avdelningen ges de förutsättningar som behövs för att utveckla en digital	KF:s målbild och mål

Utvecklingsmål	Strategi för att nå målet	Kopplas till
som finns hos blåljusverksamheterna och kommunens krisberedskapsorganisation.	samhällsbyggnadsprocess. Nämnden ska arbeta utifrån kvalitetskraven i "Blåljuskollen" och bli godkänd kommun enligt denna senast 2027.	 Agenda 2030-mål
Hållbar arbetsgivare Nämnden ska vara en hållbar arbetsgivare och arbeta för att behålla och rekrytera duktiga medarbetare. Vi behöver många ambassadörer, det vill säga medarbetare som kan tänka sig att rekommendera Enköpings kommun som arbetsgivare.	Nämnden medverkar till en effektiv och trygg organisation där medarbetarna är stolta att arbeta och upplever bra arbetsvillkor och balans mellan arbete och privatliv. Vi är proaktiva så att chefer och medarbetare kan planera och genomföra sina verksamheter med god framförhållning. Cheferna behöver kunna vara tillgängliga för medarbetarna och göra dem delaktiga i uppföljningen av verksamhetsmålen.	KF:s målbild och mål Agenda 2030-mål
Nämndens budget Nämnden prioriterar uppgifterna utifrån tillgänglig budgetram.	Nämnden försöker skapa utrymme för både kärnuppdrag och utvecklingsarbete.	KF:s målbild och mål Agenda 2030-mål

Nämndens nyckeltal för grunduppdraget

Nyckeltal	2023	2024	2025
NKI Bygglov	69 %	79 %	
NKI Miljö- och hälsoskydd	77 %	66 %	
NKI Livsmedelskontroll	73 %	72 %	
NKI Serveringstillstånd	80 %	75 %	
HME Motivation	76 %	83 %	77 %
HME Ledarskap	82 %	90 %	83 %

Nyckeltal	2023	2024	2025
HME Styrning	76 %	81 %	72 %
HME Ambassadörsindex (Enk kommun som arb.plats)	-17 %	35 %	-7 %
Sjukfrånvaro	4,2 %	4,4 %	

Nämndens volymer

Volymer	Volymenhet	Bokslut 2024	Prognos 2025 (Oktober)	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Bygg	Befolkning ^{1/2}	48 298	48 541	48 623	49 038	49 225	49 539
Kart/GIS-avdelningen	Befolkning ^{1/2}	48 298	48 541	48 623	49 038	49 225	49 539
Miljö	Befolkning ^{1/2}	48 298	48 541	48 623	49 038	49 225	49 539
Markförsörjning	Befolkning ^{1/2}		48 541	48 623	49 038	49 225	49 539
Strategisk planering	Befolkning ^{1/2}		48 541	48 623	49 038	49 225	49 539

Nämndens budget

Driftsbudget 2026 och plan 2027–2028

Driftsredovisning

Verksamhet (Mnkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025 (Oktober)	Budget 2025	Förändring budget 25/26	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Bygg	-6,4	-6,7	-6,7	0,0	-6,7		
Kart och GIS	-4,5	-4,6	-5,0	-2,1	-7,1		
Miljö	-10,8	-13,7	-10,3	-1,4	-11,7		
Stab och nämndsekreterare	-3,6	-4,6	-3,8	-2,2	-6,0		
Nämnd	-1,2	-1,0	-1,1	0,0	-1,1		
Markförsörjning		-2,0	-3,3	0,1	-3,2		
Strategisk planering		-11,0	-14,3	0,6	-13,7		
Totalt	-26,5	-43,5	-44,5	-5,0	-49,5	-51,4	-53,3

Budget 2026

Nämnden har i budget 2026 fått en ökning av budgetramen med 5 miljoner kronor. Nämnden har kompenserats för volymförändringar, löne- och prisuppräknings med 2,2 miljoner kronor och tilldelats ett effektiviseringskrav på 0,5 miljoner kronor. Ökningen innefattar medel för biträdande förvaltningschef med 1,5 miljoner kronor och för markföreningar med 1,5 miljoner kronor. Ramjustering har skett för höjd internränta och sänkt PO-pålägg vilket innebär en sänkning av ramen med 1,2 miljoner kronor. 0,2 miljoner kronor har tillförts för ökade driftskostnader utifrån investeringar. Flytt av budgetramar mellan nämnder ökar nämndens budget med 1,3 miljoner kronor. Ökningen består av flytt av ram för GIS från övriga nämnder samt flytt av ram från nämnden till KS gällande städ i nya kommunhuset med 0,1 miljoner kronor och för försäkringar 0,03 miljoner kronor.

Plan 2027 och 2028

I plan 2027 ökar budgetramen med 1,9 miljoner kronor. Förändringen utgörs av volymförändring och löne- och prisuppräknings 2,3 miljoner kronor, effektivisering 0,6 miljoner kronor samt ramökning för driftskostnader vid investering 0,3 miljoner kronor.

I plan 2028 ökar budgetramen med 1,9 miljoner kronor. Förändringen utgörs av samma delar som i plan 2027 med en höjning av effektiviseringskravet som istället blir 0,8 miljoner kronor.

Investeringsbudget 2026 och plan 2027–2030

Investeringar (Mnkr)	Bokslut 2024	Prognos 2025 (Oktober)	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Flygfotografering/ flyglaserskanning/ mätinstrument	-0,6	0,0	-0,6	-1,0	0,0	-2,1	0,0	-1,0
Totalt	-0,6	0,0	-0,6	-1,0	0,0	-2,1	0,0	-1,0

Nämndens hållbarhetsarbete

Vi arbetar aktivt i samhällsbyggnadsprocessen för en hållbar utveckling. Vår förvaltning arbetar med klimatfrågor på uppdrag av kommunstyrelsen.

Analys av koldioxidbudget

Målet är att Enköpings kommunkoncern ska vara klimatneutral senast 2030. För att nå dit krävs att alla nämnder, förvaltningar och bolag integrerar klimatåtgärder i sin ordinarie verksamhetsplanering.

Kommunorganisationen behöver gå före och fungera som förebild i klimatomställningen. Genom att minska våra egna utsläpp, förändra arbetssätt och visa konkreta resultat skapar vi trovärdighet och inspiration – både för andra samhällsaktörer och för Enköpings invånare.

Klimatarbetet handlar inte om att vidmakthålla det vi redan gör – utan om att utveckla och förbättra våra arbetssätt, rutiner och prioriteringar. För att nå klimatneutralitet behöver vi aktivt förändra hur vi planerar, genomför och följer upp vår verksamhet. Det vi gör internt lägger grunden för den bredare omställningen i hela kommunen.

Nämndens arbete:

Klimat- och hållbarhetsfrågor finns med i både samhällsplaneringen och tillsynsarbetet. I dialog med verksamhetsutövare påverkar vi omställningen till ett mer hållbart och energi- och resurseffektivt samhälle.

Inom den egna organisationen fokuserar vi på våra resor och transporter. Det omfattar både resor som medarbetare gör med förvaltningens egna fordon och resor som man i handläggning av ärenden kräver att intressenter eller konsulter gör. Vi har tillgång till busskort, el-cyklar, personbilar varav flera är laddhybrider. Resepolicyn är en utgångspunkt vilket innebär att vi i första hand går, cyklar och åker kollektivt när det är lämpligt. Målet är att under mandatperioden övergå till en fossilfri fordonspark, vilket förväntas ske successiv i samband med flytten till nytt kommunhus.